

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez pocztu: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 30 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 1 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGŁĄD.

Monarchya Austriacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Szwecya. — Królestwo Polskie. — Rosya. — Z teatru wojny. — Doniesienia z ostatniej pocztu. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Sprawy krajowe.

(Pocztą wiedeńska. — „Litogr. koresp. austr.“ o przyjęciu propozycji austriackich ze strony Rosyi. — Doniesienie o układach dyplomatycznych. — Wiadomości bieżące z Wiednia. — Mianowania.)

Wiedeń, 17. stycznia. Litogr. koresp. austr. zawiera na czele dzisiejszego numeru następujący artykuł:

Radośna wieść przebiega dziś cała Europę. Rosya przyjęła w całości i bez wszelkiego zastrzeżenia podane ze strony Austrii w porozumieniu z mocarstwami zachodnimi propozycje służące za podstawę układów o pokój. Przyjęte z taką samą szczerością, z jaką były podane zasady przyszłego powszechnego traktatu postępują — jak się tego teraz spodziewać należy — do zawarcia trwałego i wszechstronnie zaszczytnego pokoju.

Tak znaczne zbliżenie się do celu upragnionego we wszystkich krajach Europy wzbudza przedewszystkiem myśl religijną i zwraca ją do Boga, który włada sereem Monarchów; z prośbą, by pobłogosławił dokonaniu wielkiego dzieła. Nie wątpić, że duch umiarkowania i bezinteresowności, w jakim postępowały mocarstwa sprzymierzone w ciągu wojny, którą prowadziły nie o zabory, ani o cele samoistne, przewodniczyć będzie i w układach o stanowiący pokój. Z otucha można wyrzec, że cesarsko-rosyjski gabinet usłuchawszy z taką wyrozumiałością głosu Austrii, ożywiony tym samym duchem przystąpi do dalszych układów.

Podstawy są dane: państwo otomańskie przyjęte będzie pod gwarancję prawnego stanu Europy; całość jego zabezpieczy się przeciw przyszłym zagrożeniom, stosunki krajów zostających pod opieką Turcyi zostaną uregulowane, wolny handel na Dunaju będzie zapewniony; ustalenie praw chrześcijańskich poddanych Porty na mocy wspólnomyślniej własnej uchwały Sułtana uchyli po wszystkie czasy wszelką niepewność i obawę zmiany. Rozwiązanie tak wielkich w dziejach świata epokę stanowiących zadań ustali materyalne stosunki, pokój i pomyślność całej Europy w sposób niedozwalający żadnych dążeń odrębnych, a i Cesarz Alexander znajdzie za krok swój wielkoduszny hojne wynagrodzenie w pomyślności własnego kraju.

Z uczuciem dumy może obywatel Austrii szczycić się stanowiskiem i polityką swjej ojczyzny, która swym udziałem tak wielki wpływ wywarła na wypadki tegoczesne.

Myśl zasadnicza uzyskanej podstawy zjedna c. k. rządowi niezawodnie zgodną pochwałą ze strony państw Związku niemieckiego i zapewni mu nadal pożądaną z wszech miar spółdziałanie rzeszy niemieckiej.

— Gazecie kolońskiej donoszą z **Wiednia** pod dniem 13. stycznia: „Słychać, że hrabia Buol oświadczył między innemi księciu Gorczakowi: Cesarski gabinet musi teraz przywiązywać do propozycji przedłożonych przez hrabiego Esterhazy, charakter ultimatum i niemoże z swej strony ani proponować ani przyjmować żadnych modyfikacji. Zresztą zastrzega sobie gabinet cesarski do 18. b. m. dalsze oznajmienie swych postanowień wpływających z tego przekonania”. Jakiego rodzaju będą te postanowienia, jest to przedmiotem nowej kontrowersyi. To pewna jednakże, że rozszerzona tu od kilku dni pogłoska o zagrożeniu odwołaniu ambasady austriackiej do 18. b. m. zupełnie jest bezzasadna, gdyż dotychczas nie wyrzeczono jeszcze nic pewnego o treści tych ewentualnych postanowień.

— Książę Gorczakow otrzymał zaproszenie na bal do księcia Schwarzenberga na 20. b. m. — Ces. rosyjski pełnomocnik wojenny generał hr. Stakelberg przybył wczoraj wieczornym pociągiem północnej kolei żelaznej. — Książę Gorczakow miał przedwczoraj po południu dłuższą rozmowę z Jego Excelencyą hrabią Buolem. Spodziewają się, że generał Stakelberg przywozi księciu Gorczakowi nowe pełnomocnictwa i instrukcje. — C. k. radca ministerjalny i członek międzynarodowej komisji w sprawie przekopania cieśniny

Suez, pan Mingrelli przybył tu wczoraj z Egiptu. — Pełnomocnicy przy mniejszej konferencji w Wiedniu, pokończyli już potrzebne do obrad prace przygotowawcze i zgromadzili się wczoraj na trzecie posiedzenie.

— Dnia 15go bieżącego miesiąca po południu odbył się w kościele katedralnym św. Szczepana uroczysty obchód pogrzebowy hr. Kajetana Karnickiego, c. k. szambelana Dworu. — Prowizoryczne wydziały zakładu kredytowego handlu i przemysłu rozpoczęły już czynność swą. Komitet wykonawczy ma wszystkie wpływające kapitały lokować w stosownych miejscach i pod korzystnymi warunkami, lecz dla przedszego obrotu nie na dłuższy czas nad trzy miesiące. — Wczoraj odbyła się druga konferencya mennicza, która zdaje się być za wprowadzeniem systemu decymalnego co do monety i wszystkich czynności rachunkowych. Słychać, że posiedzenia konferencyi odbywać się będą regularnie co poniedziałku, srody i piatku. Rozprawy na obradach toczą się według dziennika *Presse* po francusku. — Obwieszczenia statutów nowego banku hipoteki spodziewają się codziennie. Równocześnie z obwieszczeniem statutów ma zaraz rozpocząć instytut przepisane czynności. Jak słychać nie będą listy zastawne w walucie bankowej lecz w monecie srebrnej, ażeby wywołać tym sposobem większy obrót za granicą.

Minister spraw wewnętrznych mianował obwodowego komisarza trzeciej klasy Karola Hess obwodowym komisarzem drugiej klasy, a konceptistę namiestnictwa Pawła Wisłockiego obwodowym komisarzem trzeciej klasy w administracyjnym okręgu Krakowskim.

Ameryka.

(Poselstwo prezydenta odczytane. — Układy z Anglią.)

Według doniesień z Londynu z dnia 14. stycznia, przybył do Liverpoolu parowiez „Asia“ z Nowego-Yorku i następujące przywiózł nowości: Luboć nie udało się jeszcze kongresowi wybrać przewodniczącego kongresu, odczytano jednak poselstwo prezydenta z dnia 21. grudnia. W długim i rozwlekłym tem piśmie oświadcza pan Pierce, że wykład angielski Clayton-Bulverowskiego traktatu nie zgadza się z widokami Ameryki, tudzież że prawa Stanów zjednoczonych nie mogą być żadną miarą naruszone. Układy toczą się jeszcze w tym przedmiocie, lecz coraz widoczniej zmniejszają się nadzieje pomyślnego załatwienia. Obawiać się więc należy, by sprawa ta nie zerwała zupełnie dotychczasowych przyjaźnych stosunków Ameryki z Anglią. Rząd amerykański utrzymuje wraz z narodem, że Anglia niema prawa do posiadłości w Ameryce środkowej, Belize wyjąwszy. Rząd amerykański żywi także wspólną z narodem nadzieję, że Anglia nie zechce rozstrzygać tej sprawy ostrzem miecza. Tymczasem nie ustają układy dyplomatyczne. Co do naruszenia neutralności zaciągami wojskowymi w państwach amerykańskich idą dyskusye i wymiany nót dyplomatycznych. — Stany zjednoczone poczytali za stosowne nie brać udziału w konferencyach celnych w Kopenhadze, luboć nie wzbraniają się wynagrodzić Danii poniesione ku ułatwieniu żeglugi kosza i wydatki. (N. p. oświetlenie strażnic morskich.) Nieporozumienia z Francją, Hiszpanią i Grecją są już prawie zupełnie załatwione.

Hiszpania.

(Szczegóły rozruchu przed pałacem Kortezów. — Spokojność przywrócona. — Depesze tel. z 11. i 13. stycznia.)

O ostatnich excesach milicyi donoszą z **Madrytu** pod dniem 7. stycznia: „Milicya stojąca na straży przy pałacu Kortezów, a mianowicie oddział znanego z dążeń demokratycznych 3go batalionu wołtyżerów, zakłóciła dziś buntowniczym zamachem posiedzenie Kortezów, obradujących właśnie nad ustawą o budowlach. Było już pół do 6tej wieczór, gdy podolicer straży milicyi, podmówiwszy ją pierwej na swoje, ustawił 50 do 60 ludzi z nabita bronią przeddrzwi wehodowe. Wkrótce potem zaczęto wśród okrzyków: „Niech żyje Saragossa! Niech żyje wolny lud! Śmierć rządowi! Śmierć większości Kortezów! Niech żyje republika!“ strzelać do zamkniętych drzwi pałacu. Podczas gdy komendant batalionu pośpieszył uwiadomić prezydenta Kortezów o tym wypadku, próbowali buntownicy wysadzić drzwi. Zamiarem ich było wdrzeć się do sali i wymusić cofnięcie uchwały w sprawie petycji Saragossy. Ale wstrzymał ich silny opór. Generał infanteryi, książę San Miguel i deputowany Escosura wystąpili naprzód i starali się uspokoić buntowników, ale ich zelżono i wyśmiano, a San Miguelowi zagrożono nawet śmiercią. — W tej chwili zawiadomiony Espartero przybył z oddziałem załogi i

batalionem milicji, przeznaczonym na straż przy ministerium spraw wewnętrznych. Wszedł do sali posiedzeń, gdzie panowało powszechne zamieszanie, i oświadczył, że albo zginie albo w kilku minutach przywróci spokój publiczny. Kortezy — dodał — mogą spokojnie odbywać dalsze swe debaty, on zaś sam poddał obowiązkowi swemu. Po tej odezwie opuścił śród pochwalnych okrzyków salę, gdzie teraz nawet demokratyczni deputowani stanowczo potępiali zamach godzący na zniewagę reprezentacji narodowej. Na wniosek Escosury ogłoszono zgromadzenie jednogłośnie nieustajacem, dopóki spokojność nie zostanie przywrócona. Zaledwie ukończono głosowanie, wszedł napowrót Espartero i oznajmił, że buntownicza straż została już odprawiona; jednych, zupełnie pijanych, rozbrojono i uwięziono, drudzy ustąpili bez oporu miejsca innemu batalionowi milicji. Przemowę swoją zakończył zapewnieniem, że winowajcy zostaną surowo ukarani; poczem rozeszło się zgromadzenie o godzinie 7. niedoznawszy żadnej przeszkody więcej.

— W liście z Madrytu z 8. stycznia czytamy: „Oprócz straż przy pałacu Kortezów obsadziły wczoraj wieczór znaczne siły zbrojne kilka dzielnic miasta, czuwając nad bezpieczeństwem pałacu Królowy i wszystkich ministeriów. O godzinie 8½ zebrała się rada ministerjalna i otrzymała zapewnienie uległości i pomocy ze strony wszystkich oficerów milicji i władz. Szwadron milicji patrolował przez całą noc po ulicach miasta. Zrana o godzinie 3ciej wszedł urzędnik policyi do biura redakcyi demokratycznego dziennika *Soberania* i zakazał go wydawać, Gubernator cywilny wydał dziś proklamację, w której opowiada wypadki wczorajsze i wzywa milicję do gorliwego wspierania rządu. W mieście panuje spokojność. Autor demokratycznej broszury, którą wczoraj po południu zaczęto rozdáwać po ulicach, został jeszcze przed wieczorem uwięziony. Również uwięziono kilka innych osób za buntownicze okrzyki. Jeden oficer milicji został wczoraj wieczór śród zgłębku zraniony bagnetem; zresztą niesłychać o żadnym innym wypadku.

— Depesza z Madrytu z 12. stycznia donosi: „P. Rivero interpelował rząd względem ostatnich wypadków. Odpowiedziano, że władze wojskowe rozpoczęły już nowe śledztwo w tej sprawie. — Marszałek O'Donnell będzie w poniedziałek znajdować się na posiedzeniu Kortezów.

— Depesza z Madrytu z dnia 13. stycznia donosi: Rada dyscyplinarna rozpoczęła wczoraj inkwizycję z uwięzionymi żołnierzami. Władze wojskowe zajmują się wyśledzeniem winnych. — W Madrycie i na prowincyi spokój.

Anglia.

(Pocztą londyńska: Nowiny dworu. — Lord Panmure clerpiący. — Głosy w Times pojeźdźcy. — Wybór Szeryfów na rok bieżący. — Plan nowego porządku w Londynie. — Uroczystość w milicji.)

Londyn, 14. stycznia. Hrabia Flandryi odwiedzał wczoraj księżnę Gloucester i posła belgijskiego. Minister wojny Lord Panmure, cierpi znowu na artretyz w ramieniu, mianowicie prawa ręka jest zupełnie bezwładna. Nietylko więc odłożono zapowiedzianą na piątek naradę w ministerium wojny, lecz nawet i rada gabinetowa musiała się odbywać bez uczestnictwa lorda.

— Dziennik *Times* zawiera w jednym z ostatnich numerów swoich bardzo umiarkowany artykuł o najnowszych propozycjach pokoju, które zdaniem jego ofiarowały Rosji mocarstwa sprzymierzone i wyraża się w końcu temi słowy: „Jeźliby jednak nastąpiła w ogóle potwierdzająca odpowiedź, natenczas jesteśmy przekonani, że żadne drobne wybiegi ani też obstawanie przy formalnej i dosłownej konsekwencji niestaną na przeszkodzie wzajemnemu porozumieniu. Jeżeli ma nastąpić pojednanie, powinno ono być śpieszne i stanowcze.

— Szeryfowie na rok bieżący zostali mianowani. Prezydent tajnej rady hrabia Granville zaprosił dnia 29. grudnia ministrów i innych wyższych urzędników na ucztę, przy której następuje co rok nowe ustalenie listy Szeryfów. Zabierają się całą mocą na oczyszczenie Londynu; plany na zamierzone podmurowanie brzegów Tamizy, wyczyszczenie kloak londyńskich, wybudowanie gościńca między mostem westminsterskim a północnym brzegiem Tamizy, tudzież połączenie południowo-zachodniej z północno-wschodnią koleją żelazną przedłożył już przedsiębiorca Mr. Wielands księciu Albertowi. — Hrabia Glasgow (Earl of Glasgow) darował pułkowi milicji księcia Walii, stojącemu pod dowództwem Sir Roberta Napier nowe chorągwie. Lady Napier wręczyła je pułkowi ze stosowną przemową. Pułk ten milicji odznaczył się tem najwięcej, że pierwszy począł wysyłać ochotników do liniowych pułków krymskich. — Dziewięćdziesiąt szósty pułk liniowy, który stoi obecnie w Curagh w Irlandyi, ma zająć koszary w Cork, ażeby być w każdej chwili w pogotowiu odejść na widownię boju.

Francya.

(Pocztą paryska: Nowiny dworu. — Treść artykułu w *Monitorze* o atrybutach Senatu. — Dzieło Naśladowania Chrystusa. — Rada wojenna. — Prezentacja Syed Abdalli u dworu. — Uzupełnienie statutu dworu. — Medale angielskie na pamiątkę kampanii krymskiej. — Kąpiele publiczne. — Zaburzenie szkolne.)

Paryż, 14. stycznia. *Monitor* donosi, że pan baron Hübner nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister austriacki przy dworze tuilerskim doręczył J. M. Cesarzowi na osobnem posłuchaniu dnia 12 stycznia odpowiedź zgromadzenia związkowego na list odwołujący z Frankfurtu margrabiego de Tallenay nadzwyczajnego posła i pełnomocnego ministra Francji. Ich Mość Cesarstwo przyjmowali

temi czasy wiele znakomitych cudzoziemców, których przedstawiali posłowie Anglii, Ameryki i Toskanii.

— Artykuł w *Monitorze*, który tak wielkie wrażenie w Paryżu sprawił, rozbiiera atrybuta, jakie mają: Władza wykonawcza ministrów, rada stanu, ciało prawodawcze a w szczególności senat. Widocznie przebiega się w nim zarzut, iż dostatecznie niepojął stanowiska, jakie mu prawodawca z r. 1852 przeznaczył; gdyż mówi wyraźnie: „Czyż Senał pojął całą wagę świetnego powołania swego, polecać troskliwosci cesarskiej wszystko co przyczynić może sławy rządowi jego, a do postępu w oświacie posłużyć? Jeszcze widać to, nie otrząsł się z przesądów i zwyczaju byłego zgromadzenia parów.“ Artykuł jest przydługi, byśmy go w całości zamieścić mieli; ustep ostatni uwydatnia myśl, jaką tchnie w ogóle: „Cesarz rządzi powołując ministrów, którym rada stanu gorliwie dopomaga, kontrola rządowi stoi ciało prawodawcze udzielnie i niezawisłe, a senat jest strażą i ochronicielem dobra społeczeństwa całego. Podczas gdy wszystkie władze nawet i sam Cesarz ulegają pod napływem codziennym spraw polityki wewnętrznej i zewnętrznej, senat powagą swoją wstrzymuje zapędy lub podnieca opiszącą sprężystość rządu i wywiera zbawienne wpływy na całość. Podpora tronu, senat zamowny doświadczeniem, podwodzi radą swoją środki nowe rządowe jak sprawie publicznej dobra przysporzyć, a na wdzięczność narodu zasłużyć.“

Więcej niż to wszystko, zastanawiał rozkaz pismo to w ogłoszeniu porozwieszać po wszystkich ulicach pod oko publiczności.

— Sale obradne przepełniają się już deputowanymi. — Słychać, że nowe wybory do ciała prawodawczego odbędą się na wiosnę roku 1857. — Zarząd drukarni cesarskiej doręczył już Cesarzowi wszystkie 73 zamówione egzemplarze ozdobnego wydania dzieła o Naśladowaniu Chrystusa. Królowa angielska odebrała jeden egzemplarz jeszcze podczas swego pobytu w Paryżu. papieżowi posłano dopiero dnia 15. grudnia. — Książę Lucyan Bonaparte dotąd rzeczywiście lub korespondujący członek wszystkich prawie europejskich akademii umiejętności, otrzymał teraz jednogłośnie krzesło w szwedzkim instytucie w Sztokholmie. — Przedwczorajsza narada wojenna w Tuileryach trwała pół czwarta godziny. — Jenerał Martimprey otrzymał zlecenie wypracować kartę topograficzną Krymu. — Dochody celne w Hawrze przewyższają tego roku o 13 milionów franków rok upłyniony. — *Journal des Debats* pisze: Wczoraj przedstawiał się Cesarstwu Muzułman Syed Abdallah znakomity obywatel królestwa Audh. Cesarstwo przyjmowali go bardzo uprzejmie; rozmowa toczyła się w języku angielskim, a Syed Abdallah biegły w nim, wystawiał imię Cesarza sposobem orientalnem, szumnie, przez alegorye i porównania. — Słychać, że wkrótce wyjdzie uzupełnienie statutu dworu i zawierać ma: 1. Zniesienie prawa salickiego. 2. Dekret, na mocy którego wyznaczony będzie Cesarzowy na wypadek śmierci Cesarza milion franków rocznego dochodu i pałac elizejski na pomieszkanie. 3. Mianowanie Cesarzowy regentką w małoletności przyszłego dziedzica tronu. 4. Mianowania rady regencyjnej. — Rada wojenna zgromadziła się dziś znowu pod przewodnictwem Cesarza o godzinie 11. zrana. — Pan St. Marc de Girardin zaznał losu swego kolegi pana Nisard, i w sobotę przyrywano mu z zaburzeniem odczyty.

— *Monitor* donosi, że we wtorek o godzinie 1szej odbędzie się pod przewodnictwem Cesarza na dziedzińcu Tuileryów wielki przegląd wszystkich znajdujących się w Paryżu korpusów, które stanowiły część armii krymskiej, i że przy tej sposobności będzie książę Cambridge w imieniu Królowy angielskiej rozdawać wszystkim oficerom, podoficerom i żołnierzom medal przeznaczony na pamiątkę kampanii krymskiej. Paki, w których znajdują się te medale, przybyły wczoraj z Londynu i złożono je w hotelu ministerstwa wojny. Każdy medal wisi na niebiesko-żółtej wstążce wprowadzonej w srebrną kulę. — Pan Cormenin, prezydent towarzystwa kąpeli, przeznaczonych dla dzieci robotników, przedłożył prefektowi Sekwany sprawozdanie z przeszłorocznych rezultatów tego tak tak pożytecznego instytutu. Podług tego wykazu wynosiła w roku 1855 liczba ciepłych kąpeli, przyrządzonych dla dzieci szkół elementarnych i ochronek obojej płci 29.000, gdy tymczasem w roku 1854 użyto tylko 17.000 kąpeli. Także nietylko dzieci ale i dorośli zaczynają już korzystać z dobrodziejstwa tych kąpeli, za które ubogi rzemieślnik płaci tylko 15 centymów, gdyż miasto dodaje drugich 15. Zamożniejsi płacą za każdą kąpiel 30 centymów. — O ekscesach ponawianych już od kilka dni na prelekeyach profesora Nisarda, dowiadujemy się, że dnia wczorajszego pomimo przestrogi wydanej ze strony wicerektora akademii, zaczęto znowu krzyczeć i tupać nogami przy pierwszych słowach profesora, i wrzawa ta trwała już przeszło kwadrans, gdy naraz weszła do sali dość znaczna liczba sierżantów miejskich w uniformie i przyaresztowała dwudziestu siedmiu najgorszych krzykaczy. Prelekeya skończyła się potem bez dalszej przeszkody i słuchacze oddalili się podwójnym szpalerem utworzonym przez sierżantów miejskich. — Sławnemu fizykowi Hamilton ofiarował Cesarz w podarunku przepyszną szpinę z brylantowym orłem. — Kongregacya Sióstr Miłosierdzia zakłada w Paryżu klasztor swej reguły i przenosi do niego nowicjatkę z Bailleul (Osie). Ksieni zakupiła tu już budynek za 425.000 franków.

— Cesarz i Cesarzowa będą w przyszły wtorek na wielkim balu u ambasadora angielskiego. Jestto pierwszy bal prywatny, który Ich Mości Cesarstwo zaszczyca obecnością swoją. Wczoraj byli Cesarstwo na przedstawieniu w wielkiej operze, które dawano na cześć armii krymskiej. Książę Cambridge znajdował się także w loży

cesarskiej. Księżna Matylda, księżeta Jerome i Napoleon prawie wszyscy członkowie paryskiej rady wojennej byli również obecni. Przedstawienie trwało do godziny 12tej, a bal maskowy wyprawiany teraz co soboty w wielkiej operze. zaczął się dopiero o godzinie 1ej.

Holandya.

(Nowe podatki.)

W Amsterdamie zamierzają zaprowadzić na pokrycie potrzeb miejskich nowy podatek dochodowy na 900.000 złr. Wszyscy mieszkańce będą podzieleni na 16 klas według stosunkowych swych rocznych dochodów. Roczny dochód 250 złr. podlega już podatkowi a muszą go opłacać nie tylko ojcowie rodzin lecz nawet i małoletni, jeżeli dochód ich roczny przewyższa sumę 250 złr. Zachodzi tylko ta ulga, że małoletni będą płacić o 5 procentu mniej.

Włochy.

(Hrabia Chambord w Parmie. — Instalacya Metropolity Modenckiego.)

Hrabia Chambord bawi od kilka dni w Parmie. Podatek konsumcyjny na spiritus znizono w księstwie Parmeńskim. — Do Modeny przybył 4. b. m. kardynał-arcybiskup z Imoli, Gaetano Baluffi w delegacyi papieskiej urządzać metropolię Modencką, godność do jakiej biskupstwo Modeny zostało wzniesione. Jego Eminencya wyśiadł na osobne zaproszenie w pałacu wielkiego księcia.

Niemce.

(Trudność w układach z Rosyą.)

Drezdno, 15. stycznia. Dzisiejszy numer dziennik *Dresdn. Journal* zawiera korespondencję z Wiednia, w której powiedziano przy końcu: „... Taki tedy jest stan rzeczy dzisiaj, o ile odnosi się do stosunków materyalnych, i możnaby wnosić z niego, że ostateczne porozumienie niepodlega już prawie żadnej wątpliwości. Tymczasem osłabia tę nadzieję nanowo to zapewnienie, że proponujące mocarstwa żądają także formalnie bezwarunkowego przyjęcia swych propozycji i niedopuszczają żadnej, najmniejszej zmiany swego programu. Jeżeli wiadomość ta się potwierdzi, i, co można przewidzieć z pewnością, Rosya niezechce się skłonić do przyjęcia tego warunku, tedy łatwo być może, że wkrótce nastąpi zerwanie stosunków dyplomatycznych między Austryą i Rosyą.“

Dania.

(Sądy na ministrów przedłużone.)

Kopenhaga, 12. stycznia. Na dzisiejszem posiedzeniu sądu krajowego przedłożył publiczny oskarzyciel prokurator Brak 21 nowych dowodów w sprawie oskarżonych ministrów, zaś obrońca prokurator pokazał ze swej strony sześć nowych dokumentów na obronę ministrów i prosił zarazem, by przedłużono termin obrad sądowych na nowych ośm dni. Sąd krajowy, który składał się zaledwie z 14 członków, zezwolił na przedłużenie bez wszelkiego oporu.

Szwecya.

(Dyplomatom francuskiemu i angielskiemu Króla Szwecyi podziękowanie.)

Z Sztokholma donoszą *Monitorowi* pod dniem 3go stycznia: „Król Oskar nadał ambasadorowi francuskiemu, p. Lobstein, wielki krzyż norweskigo orderu „Olafa“ w dowód swej szczególnej łaski i w nagrodę za gorliwy udział jego w zawarciu przymierza z 21. listopada. Niemniejszy zaszczyt spotkał także ambasadora angielskiego. Ponieważ rząd angielski niepozwała swoim agentom przyjmować orderów zagranicznych, napisał Jego Mość Król Szwecyi własnoręczny list do pana Magenisa z gratulacją i podziękowaniem za to, że się przyczynił do szczęśliwego zawarcia traktatu równie ważnego dla Szwecyi jak i dla Angli.“

Królestwo Polskie.

(Uroczystość nowego roku. — Nowe urządzenia.)

Warszawa, 14. stycznia. Przy wczorajszej uroczystości rosyjskiego nowego roku przyjmował generał-adjutant hrabia Krasinski w zastępstwie księcia Paszkiewicza życzenia duchowieństwa i wszystkich władz cywilnych i wojskowych. O godzinie 11. udali się wszyscy do cerkwi katedralnej na mszę, którą odprawił sam arcybiskup Arsenij. — Generał-major hrabia Stackelberg przybył tu z Petersburga w przejeździe do Wiednia.

— Z *nadgranicz polskiej* donosi *Gaz. Szlaska* pod dniem 10. b. m.: Słabość księcia Paszkiewicza przerwała wykonanie rozmaitych zmian i reform zamierzonych w Królestwie Polskiem, spodziewają się jednak, że teraz już nie stanie nic na zawadzie. Najprzód ma być zmienionym podział królestwa z 5 gubernii na 3 prowincye, stolicami prowincyi mają być Warszawa, Lublin i Radom, gubernatorowie będą piastować władzę cywilną i wojskową razem a będą podlegali namiestnikowi w Warszawie. Sprawy podatkowe zaś mają być zupełnie niezawisłe od namiestnictwa w Warszawie, i zależeć będą pod dyrekcyę władz finansowych, które znosić się będą bezpośrednio z ministeryum finansów.

Rosya.

(Wystąpienie w nowych uniformach i stroju narodowym. — Nowe rozporządzenia w formowaniu milicyi.)

Petersburg, 7go stycznia. Na uroczystość przestąpienia księżny Oldenburgskiej do grecko-rosyjskiego kościoła i zaślubin

jej z wielkim księciem Mikołajem wystąpili wyżsi urzędnicy i oficerowie po raz pierwszy w nowych uniformach. Damy zaś zatrzymały strój narodowy rosyjski z kokosznikami na głowie.

— Znowu wydane zostały nowe rozporządzenia względem dalszego formowania milicyi państwa i korpusu strzelców cesarskich. Ogłoszona w zeszłym roku ustawa karna przeciw tym chłopom, którzyby uchylali się od służby w milicyi państwa, albo też dopuszczali się dezercyi, została teraz na wniosek ministra spraw wewnętrznych rozciągnięta także na klasę mieszkańców miejskich. Nadto ażeby zachęcić mieszkańców miejskich, by z ochoty wstępowali do pułku strzelców famillii cesarskiej, a mianowicie do formującego się obecnie 4. batalionu, wyjednał minister dóbr koronnych pozwolenie od Cesarza, ażeby wszelkie korzyści i względy, jakie przyznano gminom wiejskim i chłopom dostarczającym kontyngensów do milicyi państwa, rozciągnięte zostały także na gminy miejskie i mieszkańców tych miast, którzy dostarczą potrzebnej liczby ochotników do korpusu strzelców famillii cesarskiej.

Z teatru wojny.

(Posiłki do Bessarabii. — Milicya do Krymu. — Armia Murawiewa. — Omer Basza w Redut-Kale.)

Dziennikowi *Constitutionnel* donoszą z Konstantynopola z 3. stycznia, że Rosyanie wyprawili znaczne posiłki do Bessarabii i do Krymu, i że robią wielkie przygotowania do bliskiej kampanii wiosennej. Do Krymu jednak przybyły po największej części tylko milicye, które są raczej ciężarem niż pomocą, dopokąd nieprzyczyczają się do klimatu i do wojny. — Armię Murawiewa po odejściu dywizyi wysłanej dla zastąpienia Kutaisu, podaje korespondent wspomnianego dziennika na 30 do 35.000 ludzi. — Wojska Omera Baszy są w Redut-Kale bardzo dobrze ulokowane i zaopatrzone w żywność, a Czerkiesy dostarczają im obficie wszystkiego, czego potrzeba tylko do utrzymania wojska.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 18. stycznia. Według doniesień telegraficznych wiadano już wczoraj we wszystkich stolicach europejskich o przyjęciu propozycji austriackich ze strony Rosyi. Na giełdzie paryskiej przybita była depesza ces. francuskiego ambasadora w Wiedniu z doniesieniem, że hrabia Esterhazy dnia 16. b. m. otrzymał od hrabi Nesselrode oświadczenie, że Rosya przyjmuje bez wszelkiego zastrzeżenia i w całości propozycye zawarte w ultimatum; depesza dodaje, że propozycye służyć mają za preliminarja pokoju. — Dziennik *Times* ogłosił tę wiadomość w wczorajszem drugim wydaniu *Dresdener Journal* w osobnym dodatku. Londyński dziennik *Globe* potwierdza bezwarunkowe przyjęcie propozycji gabinetu austriackiego ze strony Rosyi za podstawę układów, spodziewa się przyjaznego współdziałania ze strony sprzymierzonych mocarstw, i pokłada nadzieję w szczerości Rosyi.

Petersburg, 11. stycznia. Rozkazem dziennym mianowany został generał Lüderson naczelnym dowódcą armii południowej i krymskiej. Generał Suchosanet dowodzi pod rozkazami Lüdersona. Księżę Górczakow powołany na inną posadę. (*Le Nord* mówi, w następstwie po księciu Paszkiewiczu).

Turyn, 17. stycznia. Izba uchwaliła wczoraj pomimo żywej opozycyi pożyczkę piemontcką większością 100 głosów przeciw 28.

Kurs lwowski.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	2	5	6
Dukat cesarski	5	5	5	10
Półimperyal zł. rosyjski	8	44	8	49
Rubel srebrny rosyjski	1	41	1	42
Talar pruski	1	35	1	36 1/2
Polski kurant i pięciogłotówka	1	12	1	13
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	88	33	89	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	69	36	70	12
5% Pożyczka narodowa	79	40	80	24

Wiedeński kurs papierów.

Dnia 16. stycznia.		w przecięciu
Obligacye długu państwa	5% za sto 73 7/8 74	73 15/16
detto pożyczki narod.	5% „ 77	77
detto z r. 1851 serya B.	5% „ —	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5% „ —	—
Obligacye długu państwa	4 1/2% „ 63 1/4 1/8 1/2	63 3/8
detto detto	4% „ —	—
detto z r. 1850 z wypłatą	4% „ —	—
detto detto detto	3% „ —	—
detto detto	2 1/2% „ —	—
Pożyczka z losami z r. 1834	„ 124	124
detto detto z r. 1839	„ 93 1/8 1/16	94 1/4
detto detto z r. 1854	„ —	—
Obl. wiedz. miejskiego banku	2 1/2% „ —	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5% „ —	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5% „ —	—
detto krajów koron.	5% „ 68	68
Akeye bankowe	882 883	883
Akeye n. a. Tow. eskp. na 500 złr.	—	—

	za sto	w przecięciu
Akcyje kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 zlr.	2177 $\frac{1}{2}$ 2167 $\frac{1}{2}$	2170
Akcyje kolei żel. Głognickiej na 500 zlr.	—	—
Akcyje kolei żel. Edynburskiej na 200 zlr.	—	—
Akcyje kolei Budzińskiego-Lineko-Gmundzkiej na 250 zlr.	—	—
Akcyje Dunajskiej żeglugi parowej na 500 zlr.	573 575 576	575
Akcyje austr. Lloyd'a w Tryeście na 500 zlr.	350	380
Galicyski listy zastawne po 4 $\frac{1}{2}$ % na 100 zlr.	—	—
Renty Como	—	—

Wiedeński kurs weksłów.

Dnia 16. stycznia.	w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	— l. — 2 m.
Augsburg za 100 zlr. kur.	113 $\frac{3}{4}$ 112 $\frac{3}{8}$ 113 $\frac{1}{2}$ aso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24 $\frac{1}{2}$ fl.	112 $\frac{1}{2}$ 112 $\frac{1}{2}$ 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	— 2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	83 82 $\frac{3}{4}$ 82 $\frac{3}{4}$ 2 m.
Lipsk za 100 talarów	— 2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	— 2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	11-1 11 — 3 m.
Lyon za 300 franków	— 2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	— 112 112 $\frac{1}{2}$ 3/4 112 $\frac{1}{2}$ 2 m.
Marsylia za 300 franków	— 2 m.
Paryz za 300 franków	131 $\frac{1}{2}$ 1/4 131 $\frac{3}{8}$ 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	245 $\frac{1}{2}$ 245 $\frac{1}{2}$ 31 T.S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	— T.S.
Cesarskie dukaty	17 $\frac{7}{8}$ 17 $\frac{7}{8}$ Agio.
Dukaty al marco	— Agio.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 17. stycznia o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam 90 l. — Augsburg 110 l. — Frankfurt 109 l. — Hamburg 80 l. — Liwurna — — Londyn 1143. — Medyolan 109 l. — Paryz 127 $\frac{1}{2}$ l.
 Obligacje długu państwa 5% 77 $\frac{3}{4}$ — 77 $\frac{3}{4}$, detto 4 $\frac{1}{2}$ % 66 — 66 $\frac{1}{4}$, detto 4% 59 — 60, detto 3% 45 — 46, detto 2 $\frac{1}{2}$ % 37 $\frac{3}{4}$ — 38, detto 1% 15 — 15 $\frac{1}{4}$, detto S. B. 5% — — — Pożyczka narodowa 5% 80 $\frac{3}{4}$ — 80 $\frac{7}{8}$.
 Obligacje lomb. wen. pożyczki z roku 1850 5% — — — Obligacje indemn. niższ. austr. 5% 76 — 77; detto innych krajów koron. 72 — 74. Oblig. Głogn. z wypłatą 5% 93 — 93 $\frac{1}{2}$. Detto Oedenburgs. z wypł. 5% 91 $\frac{1}{2}$ — 92. Detto Peszt. 4% 83 $\frac{1}{2}$ — 94. Detto Mediol. 4% 91 — 92. Pożyczki loter. z r. 1834 233 — 234, detto z r. 1839 129 — 130, detto z r. 1854 98 $\frac{1}{8}$ — 98 $\frac{1}{4}$. Oblig. bank. 2% 53 $\frac{1}{2}$ — 55. Akcyje bank. z ujmą za szt. 925 — 930; detto bez ujm. — — — Akc. esk. banku 90 — 91. Akcyje c. k. austr. uprzyw. tow. rząd. kolei żelazn. po 200 zlr. (500 frank.) 228 $\frac{1}{2}$ — 229. Póln. kolei Ces. Ferd. 228 — 227 $\frac{1}{2}$. Detto Budzińskiego-Lineko-Gmundzkiej 255 — 260. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20; detto 2. wydania 25 — 30. Akcyje żeglugi par. 594 — 596; detto 11. wyd. —; detto 13. wydania 564 — 566; detto Lloyd'a 410 — 412. Akcyje młyn. parowego wiedeń. 102 — 104. Akcyje Peszt. mostu łańcuch. 55 — 57. Prior. obl. Lloyd'a (w srebrze) 5% 89 — 90. Pólnocnej kolei 5% 81 — 82. Głognickie 5% 73 — 75. Obligacje Dun. żeglugi par. 5% 76 — 78. Renty Como 12 $\frac{1}{2}$ — 12 $\frac{3}{4}$. Esterhazego losy 40 zł 68 — 68 $\frac{1}{2}$. Windischgräza losy 23 $\frac{1}{4}$ — 24. Waldsteina losy 22 $\frac{1}{4}$ — 22 $\frac{1}{2}$. Keglevicha losy 10 $\frac{3}{4}$ — 11. Ks. Salma losy 39 — 39 $\frac{1}{4}$. St. Genois 39 — 39 $\frac{1}{4}$. Palffego losy 40 — 40 $\frac{1}{4}$. Cesarskich ważnych dukatów agio 13 $\frac{3}{4}$ — —.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 19. stycznia.

Oblig. długu państwa 5% 78 $\frac{1}{8}$; 4 $\frac{1}{2}$ 67 $\frac{1}{4}$; 4% —; 4% z r. 1850 —; 3% —; 2 $\frac{1}{2}$ % —. Losowane obligacje 5% —; Losy z r. 1834 za 1000 zlr. —; z r. 1839 129. Wiedeń. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcyje bank. 933. Akcyje kolei póln. 2252 $\frac{1}{2}$. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburskie —. Budawskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 594. Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiedniu —. Akcyje niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego a 500 zlr. 456 $\frac{1}{4}$ zlr.

Amsterdam 1. 2. m. 89 $\frac{1}{4}$. Augsburg 110 3. m. Genua — 1. 2. m. Frankfurt 109 2. m. Hamburg 80 $\frac{1}{2}$ 2. m. Liwurna — 1. 2. m. Londyn 10 — 40 $\frac{1}{2}$. 1. m. Medyolan — 1. Marsylia — 1. Paryz 127. Bukareszt 251. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —; 5% niż. austr. obl. indemn. 77; innych krajów koron. 71 $\frac{1}{2}$. Renty Como — Pożyczka z roku 1854 98 $\frac{1}{4}$. Pożyczka narodowa 80 $\frac{1}{2}$. C. k. austr. akcyje skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 334 $\frac{1}{2}$ fr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 19. stycznia.

Hr. Mier Henryk, c. k. szambelan, z Buska. — PP. Brzezani Maurycy, z Koneczak. — Krzyształowicz Jan, z Zabna. — Janiszewski Ignacy, c. k. administrator dóbr, z Żurawna. — Bogdanowicz Józef, z Reklina. — Komorowski Franciszek, z Łuczyc. — Stankiewicz Mogiła Szczepan, z Podlisk. — Gołowski Bolesław, z Gorzejowa.

Dnia 20. stycznia.

PP. Jazwiński Grzymała Alex., z Podniestrzan. — Medwey Franc., z Stupnicy. — Augustynowicz Bolesław, z Kniażego. — Romaszkan Ant., z Burakówki. — Stopczyński Franc., z Romanowic. — Malczewski Henr., z Gniłowod. — Janowski Liberat i Zyg., z Tolejówki. — Münter Herman, z Krakowa. — Morełowski Ant., z Górki. — Skolimowski Julian, z Dynisk.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 19. stycznia.

PP. Goebart, c. k. major, do Stryja. — Wernas, c. k. pułkownik, do Czerniowiec. — Dadletz, c. k. komisarz pow., do Żółkwi. — Wajgart, c. k. porucznik, do Gródka. — Raczyński Szczepan, do Czarnolucza.

Dnia 20. stycznia.

Hr. Krasinski Ludwik, do Żółkwi. — Hr. Kalinowski Wład., do Bako-wiec. — PP. Łokucyowski Ludwik, do Lipska. — Onyszkiewicz Fortunat, do Borszczowa. — Warscheka, c. k. kapitan do Przemyśla. — Linzbauer, c. k. radca szkolny, do Brodów.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

dnia 18. stycznia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6. god. zrana	327.14	— 2.1°	86.7	połud.-zach	sl.
2. god. popoł.	326.59	— 0.6°	72.5	"	"
10. god. wiecz.	325.79	— 1.6°	83.8	"	jasno

TEATR.

Dziś: 21. stycznia (drugi raz)

"Balwierz."

Nowy dramat historyczny z francuskiego pp. Dupeuty i Maillau w 5 oddziałach.

Dnia 19. stycznia 1856 roku wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym Lwowski następujące pięć liczb:

75. 16. 51. 39. 5.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 30. stycznia i 9. lutego 1856 r.

KRONIKA.

Pierwszy w tym roku z Balów dobroczynnych, Bal na dochód ochronek małych dzieci i Niemowląt pod opieką Jej Excelencji Maryi z hr. Baworowskich hr. Gołuchowskiej, był oraz pierwszy z okazałości i ze strojnego ubrania sali, porównyując w pamięci wystawność balów dawnymi laty wyprawianych. Wszystko co do zabawy zachęcić i uprzyjemnić może rozrywkę umieli dyrektorowie przysposobić, ażeby odwdziżyć życzliwości publicznej za jej szczere chęci wspierania zakładu i za te dary, które publiczność na zaopatrzenie dzieł wniesć raczyła. Już samo oświecenie głównej Sali i wszystkich przybocznych salonów witało jak najuroczyściej na wstępie, ale poboczne pokoje ożywione na sposób orientalny w bijące fontany w sadzawkę okładaną w Stromby, użyczwały odpoczynku i miłej ochłody, tyle upragnionej przy licznej zgromadzeniu. Publiczność pewna godnego siebie jak zawsze na tych balach przyjęcia, zebrała się też bardzo licznie, toalety wyszukane, wdzięczne światło setnie odbijało w lustrach wokoło — a weselość i ożywienie od początku samego po ósmej wieczór do późna w nocy, nie odstępowały na chwilę — i odpłacali trudy podjęte dyrekcji, a życzliwą przychylność publiczności. — Dochody łask jej nie omieszkamy podać przy sposobności.

Dziewiąta lista składek z wykupna kart uwalniających od powinszowań Nowego Roku 1856:

PP. Schmid c. k. radca gubernialny 1r., Schmid Gustaw c. k. sekretarz namiestnictwa 3r., Zenker 20k., pani Stock Anna 1r., Milde Karol Ferdynand 5r., pani Lauer Barbara 30k., Scholz Jan 2r., Rudolf Franciszek 20k., Schimek Antoni 20k., Lichtner Henryk 1r., pan Göttinger Dominika 30k., pani Kunde Marya 30k., p. Köllner Ignacy c. k. radca obrachunkowy 2r., dr. Herbst Edward c. k. profesor 1r., dr. Urbański Wojciech c. k. kustosz biblioteki 1r., pani Czarkowska Elżbieta 3r., Friedrich Kasper 1r., Berthleff dr. med. 1r., Czerwinski 1r., Bierzecki 1r., Schöpf Józef właściciel domu 2r., pani Mencezeff 30k., NN. 1r., Siegl Karol 30k., Kuschee Antoni 30k., pani Majewska Marya 1r., Weissenbach Karol 1r., dr. H. 1r., konwent Bernadyński jako właściciel do-

mu 1r., NN. 20k., NN. 20k., NN. 20k., Möser 1r., Roźniatowicz 10k., pani Kwiatkowska Teresa 10k., Kluger K. 10k., Hübner Fryderyk 4r., Gergowich A. 20k., Hay Gk., Kollarczuk M. 20k., Protting 1r., imx. Lipnicki J. kapelan katedralny i gr. kat. proboszcz miejski 1r., Lewicki Michał 10k., Dzikowski Michał 10k., Blaustein Salomon Gk., Grossmann Mojżesz 30k., Menkes Wolf 30k., Schneck 40k., Bach Meyer 1r., Czopp Abraham Beer 1r., Zeller J. L. 1r., Kehlmann Samuel 1r., Kehlmann M. 1r., Lobinger Hirsch 1r., Margoles Simche 2r., Buber Salomon 1r., Jolles Isak 1r., Chuwes Efraim 1r., Widrich Leib 1r., Widrich Salomon H. 1r., Zion Mendel 1r., Chameydes Mojżesz 1r., Chameydes Berl 1r., Diamand Mendel 1r., Berman Avigdor 1r., pani Riess Elke 1r., Madfes Abrah. Józef 1r., Both Benzion 1r., Lenik c. k. sekretarz dyrekcji finansów 1r., Horowitz A. 1r., Lewakowski Dominik Ignacy 3r., Rogalski Adam 4r., Schnayder Józef 2r., pani Barczowska Sabina 1r., pani Steinbach 30k., Flach K. 30k., Ambros 20k., Schochet 10k., Schulz Wilhelm 20k. Razem 81r. 2k. Dodawszy do tego składki list poprzedzających, w kwocie 581r. 28k., wynosi ogółowa suma 662r. 30k.

Gazeta powszechna augsburska przynosi bliższe szczegóły o dziwnych kolejach życia sławnego botanika niemieckiego Wilhelma Schimper, który zamieszkuje od lat 20 północną Abyssynię piastował w ostatnich czasach urząd namiestnika nad jedną prowincją państwa księcia Ubie. Schimper wyszedł na swem abyssyńskim namiestnictwie gorzej jak Sancho Pansa na hiszpańskim, pisze pomieniona gazeta, on nieusunął się dobrowolnie jak niegdyś ów sławny towarzysz przygód Don Kiszota, lecz usunięto go przemocą. Polityczne wstrząśnienia nawiedziły srogo zachodnią Afrykę, książę Ubie sam postradał berło i koronę, zakon OO. Jezuitów przewileja i prawo pobytu, Schimper zaś swój wysoki urząd i sposób utrzymania. Żyje więc teraz zniechęcony i schorzał z pracy rąk swoich, a w liście swym ostatnim do jednego z swych znajomych mnichowskich prosi usilnie o nadesłanie mu okularów, gdyż tak mu się już wzrok osłabił, że z wielką zaledwie trudnością może odczytywać otrzymywane listy.